

[Moralia fragmenta - suite]

Auteur : Foucault, Michel

Présentation de la fiche

Coteb023_f0956

SourceBoite_023-25-chem | Démocrite.

LangueFrançais

TypeFicheLecture

RelationNumérisation d'un manuscrit original consultable à la BnF, département des Manuscrits, cote NAF 28730

Références éditoriales

Éditeuréquipe FFL (projet ANR *Fiches de lecture de Michel Foucault*) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle).

Droits

- Image : Avec l'autorisation des ayants droit de Michel Foucault. Tous droits réservés pour la réutilisation des images.
- Notice : équipe FFL ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR).

Notice créée par [équipe FFL](#) Notice créée le 19/03/2021 Dernière modification le 23/04/2021

- τοῖσι δὲ εὐθυμέσσοις χρέων, παραβάλλοντα τὸν ένουστον βίον πρὸς τὸν τῶν φυλάττερον πρησόντων, καὶ μακαρίζειν ένουτόν, εὐθυμεύεντον τὰ πάσχουσι, ἔνοι αὐτέων βέλτιον πρήσσῃ τε καὶ διάγγῃ. Ταῦτης γάρ ἐχόμενος τῆς γνώμης εὖθυμοτέρον τε διάξεις, καὶ οὐδὲ διάγεις καὶ τὸν βίον διώσεις, φύσιν καὶ ζῆλον καὶ δυσμενίην.
- (Stob. Flor. I, 40.)
21. Η τοῦ πλέονος ἐπιθυμίη τὸ περιέν τοπόλλυσι, τῇ Αἰσθησίᾳ καὶ λέπτῃ γινομένη.
- (Stob. Flor. X, 69.)
22. Τῶν τὸ σῆνος γρήγει, πᾶσαι πάρεστι εὐμαρέως ἀπέρ μόγθου καὶ ταλαιπωρής· δικόσα δὲ μόγθου καὶ ταλαιπωρίης γρήγει καὶ βίον διλγόνει, τούτων οὐκ ἡμέρεται τὸ σκῆνος, διλλή της γνώμης κακοφυτόν.
- (Stob. Flor. X, 66.)
23. Πρὸς τούτους γάρ οἷματα μάλιστα τὸν Δημόκριτον εἰπεῖν, οὐδὲ τὸ σῶμα δικάστιο τὴν ψυχὴν κακώσεις, οὐκ ἀν αὐτὴν ἀποφυγεῖν.
- (Plutarch. de Sanit. tuend. p. 135 (vol. VI p. 514 ed. Reisk.)
24. Ἡν μὴ πολλῶν ἐπιθυμήσῃ, τὸ δόλιγη τοι πολλὰ δέξει· σμικρὴ γάρ δέρξεις πενίην ισοσυνέναι πλούτῳ ποιεῖται.
- (Stob. Flor. XCIVII, 24 et 25.)
25. Καλὸν ἐπὶ παντὶ τῷ ζεν, οὐπερδιάλη καὶ θλειψίς οὐ μοι δοκεῖται.
- (Democr. Orell. n. 68.)
26. Πενίη, πλοῦτος, δόνυματα ἐνδείης καὶ κόρου·

farium quod legibus interdictum sit. Quapropter unum quenque deceat alii (i. e. aliena) non appetere, aliis (i. e. suis) autem aciescere, comparantem suam ipsius vitam eum eorum vita, qui deteriori sunt conditione, et se ipsum beatum predicare, reputantem secum, quae illi perpetianter, ut meliore quam isti sorte et vita fruatur. Hanc enim amplexus sententiam laetii et tranquilli vives, neque paucas vias (humanae) pestes propulsabis, invidiam, aemulationem, odium.

21. Cupido plura adipiscendi Aesopei canis instar præsentia amittit.

22. Quorum corpus indiget, ea facile omnibus obvenient sine labore et ærumna: quaecunque vero labore et ærumna flagitant vitamque tristem reddunt et insuavem, ea non corpus desiderat, sed ingenii et opinioris perversitas.

23. In hos enim existimo Democriti dictum convenire, si corpus cum animo de domino facto liigaret, fore ut animus iudicio non absolveretur.

24. Nisi multa desideras, pauca tibi multa videbuntur: paucæ enim appetendo efficiimus, ut paupertas magnas opes sequiparet.

- οὔτε ὡν πληνίσιος δὲ ἐνδέουν, οὔτε πίνης δὲ δέουν.
- (Stob. Flor. XCIVII, 23.)
27. Εὐτυχής δὲ ἐπὶ μετρίσιοι χρήματοι εὐθυμεύεντος διστυχής δὲ δὲπι πολλοῖσι διστυχεύεντος.
- (Stob. Flor. CIII, 17.)
28. Τὸ χρῆζον οὗτο δικόσαν χρήζει, δὲ δὲ χρῆζον οὐ νόσκει.
- (Stob. Flor. I, 74.)
29. Εὐγνώμων δὲλη λυπεόμενος ἐπ' οἴσι οὐκ εἰτε, εἰτε χάριον ἐπ' οἴσι ἔχει.
- (Stob. Flor. XVII, 26.)
30. Ο ψυχούν, ένωντὸν οὐδὲ ἐγέρθων λυπέει.
- (Stob. Flor. XXXVIII, 47. Democrat. Orell. n. 54.)
31. Άνορκον τῶν ἀπεύοντον ὁρέγονται: τὰ δὲ προντα (καὶ παροχημένων κερδελεύεται ένωντο) ἀμαλδόνουσι.
- (Stob. Flor. IV, 78.)
32. Βίος ἀνεόρταστος μακρὴ δόδος ἀπανδύκετος.
- (Stob. Flor. XVI, 21.)
33. Φειδῶν τοι καὶ λικὸς γρηστῆ, ἐν καιρῷ δὲ καὶ το πάνη· γνώσκεται δὲ ἀγαθοῦ.
- (Stob. Flor. XVI, 18.)
34. Τῶν ἥδεν τὰ σπανιώτατα γινόμενα μᾶλιστα τέρπει.
- (Stob. Flor. XVII, 38.)
35. Σωφροσύνη τὰ τερπνά δέξει, καὶ ἥδονὴ ἐπιμένει ποιεῖται.
- (Stob. Flor. V, 49.)

25. Bona in omnibus aequalitas est, quidquid vero nūi vel citra modum est, mihi non placet.
26. Paupertas, divitiae, nomina sunt indigentia et turritatis: quamobrem neque dives dicendum est qui indigent, neque qui non indiget pauper.
27. Fortunatus est, qui exigua possidens hilare vivit infortunatus, qui inter magnas opes in morsore jacet.
28. Ipsa indigentia scit qua re et quatenus eçat, inde gens autem ignorat.
29. Sobrius est et moderatus qui ob res quibus cari dolore non angitur, sed iis quia præsto sunt, gaudent.
30. Homo invidus se ipsum, ut inimicum, dolore afficit.
31. Stulti desiderant absentia, praesentia vero, etiæ illora præteritis, perire sinunt.
32. Vita festi diebus carens longa est via inhospitable.
33. Parsimonia et esuris bona sunt, suo autem tempore sumptus (non minus bonus est); at viri prudentia est, nosse (tempus ad utramque rem opportunum).
34. Rarissimas queaque voluptates maxime delectant.
35. Temperantia, quæ jucunda sunt, auget et voluptatem maiorem facit.

BnF
MS

(Stob. Flor. XXXVII, 25. Democrat. Orell. n. 26.)

Περὶ ἀμετρίης τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἡδονέων.

40. Γιγείην εὐδῆσι παρὰ θεῶν αἰτέονται ἀνθρωποι, τὴν δὲ ταυτὴς δύναμιν παρ’ έισιτοις ἔχοντες οὐκ ίσται· ἀκρασίη δὲ τάνατος πρήσσοντες αὐτὸν προδόται τῆς ήγιείης τῆς εἰπιθυμήσι γίνονται.

(Stob. Flor. XVIII, 31.)

41. Οσοι ἀπὸ γαστρὸς τὰς ἡδονὰς ποιέονται, οὐπερβελλόκρατες τὸν καιρὸν ἐπὶ βράσεις η ποσει ἀφροδισίοισι, ἐν τοῖσι πᾶσι αἱ μέν ἡδοναι βραχεῖαι τε καὶ δι’ ἀλιγον γίνονται, δικόσα δὲ τούτων ἔσθιωσι πίνονται, αἱ δὲ λῆπαι πολλαῖ. Τούτο μὲν γάρ τὸ ἐπιθυμέμενοι αἱ τῶν αὐτῶν πάρεστι καὶ διόταν γένονται, οὐκον ἐπιθυμέσσι, διὰ τοχέος τε τὴς ἡδονῆς παρολέγεται καὶ οὐδὲν ἐν αὐτοῖς γεγοντόν ἔστι, ἀλλὰ τὴν βραχεῖα καὶ αἵτις τῶν αὐτῶν

(Anton. et Max. p. 786.)

42. Γνωστεῖν γρεων ἀνθρωπίνην βιοτὴν ἀφαρύπτει τε διέσαν καὶ διαγορόνιον πολλῆσι τε κηροὶ συμπεριφέρενται καὶ ἀμιχνήσαι, δικός ἐν τις μετρίν τε κτήσιος ἐπιμελήσαι καὶ μετρῆσαι ἐπὶ τοῖσι ἀναγκαῖοισι τὴν ταλαιπωρίην.

(Stob. Flor. XCIVIII, 65.)

43. Πλεῖστην φέρειν φέρειν σφρωρονέοντος.

(Stob. Flor. CV, 70.)

44. Λαρήρη ξυνὴ τῆς ἐκάστου γαλεπωτέρη· οὐ γάρ διελείπεται ἐπὶ τοῦ επικουρίου.

(Stob. Flor. CIV, 20.)

45. Λόγιατη μὴ ξυγιγρέειν τῆσι κατὰ τὸν βίον ἀνάγκησι.

(Stob. Flor. CVIII, 64.)

46. Τοῖσι δέ τροποις ἐστὶ εὔτακτος, τουτέοις καὶ βίος ἀντίτακτα.

47. Mensam pretiosam fortuna apponit, usui sufficientem temperantia.

48. Si quis modum excesserit, suavissima quæque inanissemia sient.

49. Peregrinatio vita frugilitatem docet; nam panis hordeaceus et torus stramineus famis ac laboris dulcissima sunt remedia.

50. Moderato victu (contentis) nulla unquam nox longa (et molestia) est.

51. Pauperes maximis malis non infestantur, ut insidiis, invidia et odio, quibus divites premuntur quotidie.

52. Cognoscamus oportet, vitam humanam imbecillam ac brevem multisque calamitatibus (fatorum acerbitate illico) et rerum angustiis turbatam esse, ut ad mediocrem questum faciendum intenti simus atque ut rebus necessariis miseriam metiamur.

53. Paupertatem moderate ac patienter ferre homini nobis est.

54. Gravior est publica euam orivata inopia; non enim vobis spes relinquitur.

55. Necessaris in vita rebus non cedere, stullitia est.

56. Quibus mores bene sunt compositi, his et vita recte instituta est.

De corporis voluptatum intemperantia.

57. Precibus homines prosperam valetudinem a diis exponunt, nescientes, se ipsos ejus rei facultatem habere. Sed per intemperantiam eti contraria faciens ipsi libidinibus suis ejus proditoris evadunt.

58. Qui ventris voluptatibus dedili justum edendi aut potandi aut rerum venerearum tempus exceedunt: hi ex his omnibus voluptates breves ac parum stabiles capiunt tantisper dum edunt aut potant, sed multum molestiae inde trahunt. Etenim earundem rerum desiderio semper tenentur et quom ea quæ appetunt consequituntur, voluptas consternat transit neque quidquam in talibus boni inest, sed brevis est delectatio, ut mox rursus liscentia indigant.

59. Est enim absurdum, quum crociatibus corvis et gracillantibus gallinis et subus cum voluptate in luto se voluntibus, ut ajebat Democritus, studiose animum attendamus, ventorum indu et imbrum præsagia sumentes, motus corporis nostri et jactationes affectionesque morbum antecedentes non observare, non præcavere, neque indicia futura in nobis tempestatis precipere animo.

